

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1 A
2513 AA S GRAVENHAGE

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
AV/AR/2012/12605,12863

Datum 31 augustus 2012
Betreft Kamervragen van het lid Hamer en Kamervragen van de leden Karabulut,
Van Gent en Hamer over de slechte positie van werksters in Nederland

Uw referentie
13 augustus 2012 met
kenmerk: 2012Z15031 en 15
augustus 2012 met kenmerk:
2012Z15083

Hierbij zend ik u de antwoorden op de Kamervragen van het lid Hamer (PvdA)
over de "slechte positie van werksters in Nederland". Tevens ontvangt u hierbij
de antwoorden op de aanvullende Kamervragen van de leden Karabulut (SP), Van
Gent (GroenLinks) en Hamer (PvdA) over hetzelfde onderwerp.

Bijlagen
Antwoorden op Kamervragen

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

H.G.J. Kamp

2012Z15031

Vragen van het lid Hamer (PvdA) aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de slechte positie van werksters in Nederland (ingezonden 13 augustus 2012)

Datum

Vraag 1

Kent u het bericht dat werksters in Nederland veel slechter af zijn dan hun collega's in andere Europese landen en dat Nederland op dit punt mijlenver achterloopt? ¹⁾

Onze referentie

AV/AR/2012/12605,12863

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat in Nederland werksters dezelfde rechten moeten krijgen als overige werknemers zoals een cao, ontslagbescherming en verzekeringen tegen werkloosheid en arbeidsongeschiktheid, zodat hun arbeidspositie verbetert? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Nee. Huishoudelijk personeel in dienst bij een bedrijf of voor 4 of meer dagen per week in dienst bij een particulier geniet in Nederland dezelfde bescherming als andere werknemers in loondienst. Huishoudelijk personeel dat doorgaans op minder dan 4 dagen per week uitsluitend werkzaamheden binnen het huishouden van een andere particulier verricht, heeft een andere rechtspositie. Voor deze laatste groep geldt sinds 1 januari 2007 de Regeling Dienstverlening aan huis. Door deze regeling hoeft de particuliere opdrachtgever niet zorg te dragen voor inhouding dan wel afdracht van premies werknemers- en volksverzekeringen, loonbelasting en inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet. Hierdoor zullen particulieren sneller iemand inhuren voor persoonlijke diensten. Door de regeling is het huishoudelijk personeel niet verplicht verzekerd voor de werknemersverzekeringen. Wel hebben zij recht op onder meer 6 weken loondoorbetaling bij ziekte, het wettelijk minimumloon en vakantiebijslag. Ook zijn op hen de Arbeidstijdenwet, de Arbeidsomstandighedenwet en vele bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (waaronder de vakantieregeling) van toepassing.

Als voor de particuliere opdrachtgever dezelfde werkgeversverplichtingen en administratieve lasten zouden gelden als voor bedrijven, zou dit voor een groot deel van de particulieren te duur of te omslachtig zijn. Dit zou ten koste gaan van de (formele) werkgelegenheid van huishoudelijk personeel.

Vraag 3

Deelt u de mening dat het probleem serieus moet worden genomen en dat deze beroepsgroep recht moet krijgen op goede witte arbeidsvoorwaarden en sociale zekerheid, zodat de Nederlandse Staat minder belasting- en premie-inkomsten misloopt door het grote zwarte circuit? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

De Regeling Dienstverlening aan huis zorgt voor adequate arbeidsvoorwaarden en sociale zekerheid. Om de markt voor persoonlijke dienstverlening te stimuleren is indertijd de Regeling Schoonmaakdiensten Particulieren (RSP-regeling) in het leven geroepen. Deze regeling is in 2005 weer afgeschaft omdat het nauwelijks bijdroeg aan de beoogde doelstellingen en bovendien leidde tot oneigenlijk

gebruik. Uw Kamer heeft bij deze afschaffing als voorwaarde gesteld dat er een alternatieve regeling zou komen, wat geleid heeft tot de Regeling Dienstverlening aan huis.

Datum

Het toenmalige kabinet heeft ervoor gekozen de onderkant van de arbeidsmarkt te stimuleren door een combinatie van algemene maatregelen (waaronder versterking inkomensafhankelijkheid arbeidskorting) en de omvorming van de RSP-regeling tot de Regeling Dienstverlening aan huis.

Onze referentie

AV/AR/2012/12605,12863

Ik onderschrijf deze keuze.

Het toenmalige kabinet heeft met uw Kamer uitvoerig over de stimulering van de markt voor persoonlijke dienstverlening van gedachten gewisseld. Ik verwijs hiervoor onder meer naar de brieven van de Staatssecretarissen van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Financiën van 9 juni 2006 en 7 december 2007 (Kamerstukken II, 2005/06, 29 544, nr. 62 en Kamerstukken II, 2007/08, 29 544, nr. 128).

De Regeling Dienstverlening aan huis is wederom aan de orde gekomen tijdens het debat op 15 juni 2011 met uw Kamer (Kamerstukken II, 2011/12, 29 544, nr. 334). In dat debat ben ik uitvoerig ingegaan op een aantal door uw Kamer aangedragen alternatieven. Ik heb toen tegelijkertijd geconstateerd dat afschaffing van de regeling Dienstverlening aan huis geen optie is, omdat daarmee de problemen waarvoor de Regeling een oplossing beoogde zich opnieuw zouden voordoen.

Vraag 4

Hoe groot is het zwarte schoonmaakcircuit in Nederland momenteel?

Antwoord 4

De omvang van het "zwarte schoonmaakcircuit" is mij niet bekend. Van zwart werk is sprake als de huishoudelijke hulp de inkomsten uit huishoudelijk werk niet opgeeft aan de Belastingdienst en, als de hulp een uitkering geniet, ook niet opgeeft aan de uitkeringsinstantie.

Vraag 5

Wat voor arbeidskrachten werken in het zwarte schoonmaakcircuit en hoeveel krijgen deze arbeidskrachten betaald, aangezien steeds meer particulieren voor enkele uren een werkster inhuren?

Antwoord 5

Ik heb geen inzicht in wat voor arbeidskrachten werkzaam zijn in het "zwarte schoonmaakcircuit".

Vraag 6

Hoe beoordeelt u dit zwarte schoonmaakcircuit?

Antwoord 6

Ik keur zwart werk af. Ook degenen met bescheiden inkomsten dienen aangifte te doen voor verschuldigde belasting en premies. Door de aard van het werk is opsporing van zwart schoonmaakwerk nagenoeg onmogelijk.

Vraag 7

Heeft u maatregelen in voorbereiding om de hoeveelheid zwarte schoonmaak terug te dringen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Gelet op het voorgaande heb ik geen maatregelen in voorbereiding.

1) Volkskrant, 'Werksters in Nederland zijn het slechtst af', 11 augustus 2012.

Datum

2012Z15083

Onze referentie

AV/AR/2012/12605,12863

Vragen van de leden Karabulut (SP), Van Gent (GroenLinks) en Hamer (PvdA) aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de slechte rechtspositie van werksters in Nederland (ingezonden 15 augustus 2012)

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht over de slechte rechtspositie van werksters in Nederland ten opzichte van andere Europese landen, waardoor Nederlandse werksters geen toegang hebben tot de sociale zekerheid, er geen collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) is waarin de werkzaamheden en arbeidsvoorwaarden staan omschreven en waarbij het onduidelijk is of werksters het wettelijk minimumloon verdienen? 1)

Vraag 2

Hoe verklaart u deze slechte positie van werksters in Nederland?

Antwoord op vragen 1 en 2

Huishoudelijk personeel in dienst bij een bedrijf of voor 4 of meer dagen per week in dienst bij een particulier geniet in Nederland dezelfde bescherming als andere werknemers in loondienst. Huishoudelijk personeel dat doorgaans op minder dan 4 dagen per week uitsluitend werkzaamheden binnen het huishouden van een andere particulier verricht, heeft een andere rechtspositie. Voor deze laatste groep geldt sinds 1 januari 2007 de Regeling Dienstverlening aan huis. Door deze regeling hoeft de particuliere opdrachtgever niet zorg te dragen voor inhouding dan wel afdracht van premies werknemers- en volksverzekeringen, loonbelasting en inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet. Hierdoor zullen particulieren sneller iemand inhuren voor persoonlijke diensten.

Door de regeling is het huishoudelijk personeel niet verplicht verzekerd voor de werknemersverzekeringen. Wel hebben zij recht op onder meer 6 weken loondoorbetaling bij ziekte, het wettelijk minimumloon en vakantiebijslag. Ook zijn op hen de Arbeidstijdenwet, de Arbeidsomstandighedenwet en vele bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (waaronder de vakantieregeling) van toepassing.

Als voor de particuliere opdrachtgever dezelfde werkgeversverplichtingen en administratieve lasten zouden gelden als voor bedrijven, zou dit voor een groot deel van de particulieren te duur of te omslachtig zijn. Dit zou ten koste gaan van de (formele) werkgelegenheid van huishoudelijk personeel.

Vraag 3

Hoeveel werksters zijn in Nederland werkzaam volgens de Regeling Dienstverlening aan huis?

Antwoord 3

Er is geen actuele informatie voorhanden over het aantal huishoudelijke hulpen dat volgens de Regeling Dienstverlening aan huis werkzaam is. In 2004 was de schatting dat circa 1,2 miljoen huishoudens persoonlijke diensten uitbesteedden.

Het is aannemelijk dat het hier doorgaans gaat om werkzaamheden van minder dan 4 dagen in de week, waarop de regeling van toepassing is.

Vraag 4

Op welke wijze controleert u of de Regeling Dienstverlening aan huis wordt nageleefd in de praktijk?

Datum

Onze referentie

AV/AR/2012/12605,12863

Antwoord 4

De Regeling Dienstverlening aan huis houdt vooral in dat een aantal fiscale en sociale verplichtingen niet gelden; daarop hoeft geen controle te worden gehouden. Voor wat betreft de naleving van andere wettelijke rechten zoals wettelijk minimumloon en doorbetaling bij ziekte moet de huishoudelijke hulp zelf initiatief nemen. De huishoudelijke hulp die meent dat zijn particuliere werkgever in strijd handelt met zijn verplichtingen die voortvloeien uit de wet of de arbeidsovereenkomst kan naar de rechter, die daar een oordeel over zal vellen. De inspectiediensten kunnen optreden als het gaat om overtredingen die publiekrechtelijk worden gehandhaafd.

Vraag 5

Deelt u de mening dat veel opdrachtgevers niet op de hoogte zijn van deze regeling?

Antwoord 5

Er is veel publiciteit gegeven aan de totstandkoming van de Regeling Dienstverlening aan huis. Niettemin is het mogelijk dat een deel van de particuliere opdrachtgevers niet op de hoogte is van alle verplichtingen.

Vragen 6

Kunt u uw uitspraak dat 'op deze manier (met de regeling dienstverlening aan huis) het zwarte circuit is gelegaliseerd' met cijfers feitelijk onderbouwen? ²⁾

Vraag 7

Hoe groot schat u het aantal werksters in Nederland, dat in het informele (zwarte) circuit wordt ingehuurd door particulieren?

Antwoord 6 en 7

De omvang van het "zwarte schoonmaakcircuit" is mij niet bekend. Van zwart werk is sprake als de huishoudelijke hulp de inkomsten uit huishoudelijk werk niet opgeeft aan de Belastingdienst en, als de hulp een uitkering geniet, ook niet opgeeft aan de uitkeringinstantie.

Vraag 8

Bent u bereid om onderzoek te doen naar het aantal werksters in Nederland en hun arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Ik acht het niet zinvol opnieuw een studie te laten verrichten naar schoonmaaksters in Nederland. In de afgelopen periode zijn diverse onderzoeken verricht.¹

¹ Zie SEOR-onderzoek over de markt voor persoonlijke dienstverlening van 2004 en de adviezen van de Raad voor Werk en Inkomen 'Huis houden op de markt' en 'Huishouden op de markt 2' uit 2006.

Vraag 9

Bent u bereid om de rechtspositie van werksters in Nederland te verbeteren door deze gelijk te trekken met andere werknemers en deze rechtspositie wettelijk vast te leggen, zodat werksters verzekerd zijn van sociale zekerheid bij arbeidsongeschiktheid of ziekte en er een CAO komt?

Datum

Onze referentie

AV/AR/2012/12605,12863

Vraag 10

Deelt u de mening dat de invoering van een zogenoemde 'dienstencheque' (zoals in België en Frankrijk), een wettelijke regeling (zoals in Spanje) of een regeling, waarbij de kosten van een werkster fiscaal aftrekbaar zijn (zoals in Zweden en Duitsland), het zwarte circuit fors vermindert, de rechtspositie van werksters verbetert, het aantal werkloosheidsuitkeringen vermindert en eerlijke banen schept? Zo nee, waarom niet? Zo ja, bent u bereid om de Nederlandse regeling te verbeteren?

Antwoord 9 en 10

Nee. Destijds is uitvoerig met uw Kamer van gedachten gewisseld over de markt voor persoonlijke dienstverlening (Kamerstukken II, 2005/06, 29 544, nr. 62 en Kamerstukken II, 2007/08, 29 544, nr. 128). Daarbij zijn alternatieven waaronder de dienstencheque aan de orde gekomen. Toen is geconstateerd dat de collectieve uitgaven aan dienstencheques hoog zijn; enkele miljarden euro's per jaar. Deze kosten zullen via lastenverhoging gecompenseerd moeten worden. Dit gaat ten koste van de werkgelegenheid.

Ook brengt invoering van dienstencheques administratieve rompslomp met zich mee zoals inkoop/vergoeding dienstencheque aan particulieren door een speciaal opgerichte of voor deze taak belaste overheidsorganisatie en administratie van de inkomsten van de hulp.

Zoals ik in het debat van 15 juni 2011 aan uw Kamer heb medegedeeld zie ik geen reële alternatieven voor de bestaande regeling.

Overigens blijkt uit onderzoek van AStri dat er ook vrouwen zijn die een bijstandsuitkering combineren met schoonmaakwerk, dat zij ook melden aan de gemeente. Deze bijstandsontvangers gaan er financieel niet op vooruit door dit werk. Niettemin willen zij enkele uren per week werken om onder andere actiever deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten en onder de mensen te komen (voorkomen van sociaal isolement). Het resultaat hiervan is een besparing op de sociale zekerheidslasten.

Vraag 11

Bent u alsnog van plan om het verdrag dat op 7 juni 2011 tijdens de ILO-conferentie in Genève is ondertekend en waarin staat dat werksters gelijke werknemersrechten moeten krijgen, zo snel mogelijk te ratificeren? Zo nee, waarom niet? 3)

Antwoord 11

Zoals ik tijdens het debat op 23 mei jongstleden aan uw Kamer heb gemeld, betreft het hier een juridisch bindend verdrag dat bij eventuele ratificatie integraal en naar de letter zal moeten worden geïmplementeerd in onze nationale wetgeving. De regering zal de sociale partners consulteren en daarna zal de regering haar standpunt aan het Parlement voorleggen.

Vraag 12

Staat u nog steeds achter uw uitspraak dat de Regeling Dienstverlening aan huis 'een keurige regeling is in een keurig land waar goed over nagedacht is en

waarmee wordt bereikt dat werk dat anders niet of zwart gedaan zou worden, nu gebeurt op een witte manier, waarvan ook degenen, die dat werk verrichten, profiteren? Kunt u uw antwoord toelichten? 3)

Antwoord 12

Ja, ik sta nog steeds achter de Regeling Dienstverlening aan huis.

- 1) De Volkskrant, 11 augustus 2012, de werkster: zwart betaald, geen vakantie, onverzekerd
- 2) AO inzake Rechtspositie van deeltijd huishoudelijk personeel, Kamerstukken II 2010/11, 29544 nr. 334
- 3) AO ILO-verdragen, 23 mei 2012, Kamerstukken II 2011/12, 29427 nr. 87

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen ter zake van het lid Hamer (PvdA), ingezonden 13 augustus 2012 (vraagnummer 2012Z15031)

Datum

Onze referentie

AV/AR/2012/12605,12863